

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS 2010/765/ÜVJP,

2. detsember 2010,

mis käsitleb ELi tegevust lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 26 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 13. detsembril 2003. aastal vastu Euroopa julgeolekustrateegia, milles toodi välja viis peamist liidu ees seisvat väljakutset: terrorism, massihävitusrelvade levik, piirkondlikud konfliktid, riikide kokkuvõrsemine ja organiseeritud kuritegevus. Nende viie väljakutse seast nelja puhul on keskseks teguriks väike- ja kergrelvade ebaseadusliku tootmise, üleandmise ja ringluse ning nende liigse hankimise ja järelevalveta leviku tagajärjed.
- (2) Nõukogu võttis 15.–16. detsembril 2005. aastal vastu ELi strateegia väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks (ELi väike- ja kergrelvade strateegia). ELi väike- ja kergrelvade strateegia alusel edendatakse liidu õhuruumi, merd ja maad kasutavate väike- ja kergrelvade ebaseaduslike kaubandusvõrkude (ebaseaduslike vahendajate ja vedajate) vastase aktiivse võitluse poliitika arendamist, kavandades hoiatus- ja koostöömehhanisme.
- (3) ELi väike- ja kergrelvade strateegia tegevuskavas rõhutatatakse samuti vajadust parandada kriisiohjamise missioonide mõju, andes loa võtta nende missioonide käigus meetmeid, mille eesmärgiks on piirikontrolli (või konfliktitsooni õhuruumi, maa ja mere kontrolli) kehtestamine ning desarmeerimine.
- (4) Euroopa Liidu Nõukogu ülemaailmse desarmeerimise ja relvastuskontrolli töörühm (CODUN) ja ELi vaatluskeskus (SITCEN) on alates 2007. aastast arendanud ELi algatust eesmärgiga tõkestada õhutranspordi kaudu toimuvat väike- ja kergrelvade salakaubavedu, tõhustades kahtlusaluseid lennuettevõtjaid käsitleva asjaomase teabe vahetamist liikmesriikide vahel. Sellise teabevahetussüsteemi loomisel on CODUN ja SITCEN teinud koostööd Stockholmi Rahvusvahelise Rahu-uuringute Instituudiga (SIPRI) ja selle salakaubaveo vastastase võitluse - mehhanismi hindamisprojektiga (CIT - MAP). Selle algatuse raames

leppis CODUN hiljuti kokku uurida võimalusi muuta see ELi algatus operatiivsemaks ja efektiivsemaks, tagades asjaomase teabe õigeaegse ajakohastamise ja töötlemise.

- (5) Muud rahvusvahelised ja piirkondlikud organisatsioonid on samuti tunnistanud, et lennutranspordi kaudu toimuv väike- ja kergrelvade ebaseaduslik kaubandus on ohuks rahvusvahelisele julgeolekule. OSCE julgeoleku- ja koostööfoorum pidas 2007. aastal sellele teemale pühendatud eristungi ning OSCE parlamentaarne assamblee võttis 2008. aastal vastu resolutsiooni, milles kutsuti üles viima lõpule lennutranspordi kaudu toimuvat väike- ja kergrelvade ebaseaduslikku kaubandust käsitleva OSCE toimumisjuhendi koostamine, see vastu võtma ja seda rakendama. Sarnaselt sellele võtsid Wassenaari kokkuleppe osalised 2007. aastal vastu dokumendi „Parimate tavade kogumik õhuteed pidi toimuva väike- ja kergrelvade destabiliseeriva tarnimise ennetamiseks”. Lisaks sellele on paljudes ÜRO Julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee ekspertide töörühma aruannetes, milles käsitletakse Lääne-Aafrika ja Ida-Aafrika järvede piirkonda, korduvalt märgitud, millist olulist rolli täidavad väike- ja kergrelvade salakaubaveos osalevad lennutranspordi ettevõtjad.
- (6) Käesolevas otsuses käsitletava tegevusega ei püüta saavutada lennutranspordi ohutuse parandamisega seotud eesmärgi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. ELi strateegia väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks (edaspidi „ELi väike- ja kergrelvade strateegia”) rakendamise eesmärgil püüab liit saavutada järgmised eesmärgid:
 - a) parandada vastavatel kriisiohjamise missioonidel, rahvusvaheliste ja kolmandate riikide asutustel ning liikmesriikidel kasutada olevaid vahendeid ja meetodeid, et tõhusalt teha kindlaks ja tähelepanu alla võtta kahtlusaluseid lennutranspordiks kasutatavaid õhusõidukeid, mis tõenäoliselt osalevad lennutranspordi kaudu toimuvast väike- ja kergrelvade ebaseaduslikus kaubanduses, mis leiab aset kolmandates riikides, saab alguse kolmandatest riikidest või on suunatud kolmandatesse riikidesse;

b) suurendada rahvusvaheliste ja riiklike üksuste isikkoosseisu liikmete teadlikkust ja tehnilisi teadmisi parimatest tavadest lennutranspordi kaudu toimuva kolmandates riikides aset leidva, kolmandatest riikidest alguse saava või kolmandatesse riikidesse suunatud väike- ja kergrelvade salakaubaveos osalemises kahtlustatavate lennutranspordi ettevõtjate jälgimise, juhtumite avastamise ja riskijuhtimise analüüsi valdkonnas.

2. Lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks võtab liit järgmiseid meetmeid:

a) asjaomaste kriisiohjamise missioonide ning rahvusvaheliste ja riiklike asutuste jaoks töötatakse välja lennutranspordi kaudu toimuva salakaubaveo riskijuhtimise eriotstarbelise tarkvara prototüüp, mille üks osa on regulaarselt ajakohastatav andmebaas, mis sisaldab muu hulgas andmeid lennuettevõtjate ja õhusõidukite kohta, registreerimisnumbreid ja transpordimarsruute, ja seda katsetatakse kohalpeal;

b) töötatakse välja riskijuhtimise ja teabe levitamise turvalise süsteemi prototüüp ja katsetatakse seda kohapeal;

c) töötatakse välja ja avaldatakse toimeisjuhend ning sellega kaasasolevad koolitusmaterjalid, samuti antakse tehnilist abi, et hõlbustada tarkvara prototüübi ning riskijuhtimise ja teabe levitamise turvalise süsteemi kasutamist ja kohandamist, korraldades muu hulgas piirkondlikke seminare, et pakkuda koolitust vastavatele kriisiohjamise missioonidele ning rahvusvahelistele ja riiklikele asutustele.

Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja ühise julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja”).

2. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide tehnilist rakendamist teostab SIPRI.

3. SIPRI täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutusel. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja SIPRIga kokku vajalike korralduste osas.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti rakendamiseks on 900 000 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 1 nimetatud kulutuste nõuetekohase haldamise üle teostab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon SIPRIga rahastamislepingu. Rahastamislepingus sätestatakse, et SIPRI tagab ELi abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esilekerkivatest probleemidest ning teatab rahastamislepingu sõlmimise kuupäeva.

Artikkel 4

Kõrge esindaja annab nõukogule SIPRI poolt regulaarselt iga kahe kuu järel koostatavate aruannete põhjal aru käesoleva otsuse rakendamise kohta. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise. Komisjon esitab teabe artikli 1 lõikes 2 osutatud tehnilise rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 24 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu sõlmimisest või kuue kuu möödumisel selle vastuvõtmisest, kui nimetatud rahastamislepingut ei ole selleks ajaks sõlmitud.

Artikkel 6

Käesolev otsus avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

Brüssel, 2. detsember 2010

Nõukogu nimel
eesistuja
M. WATHELET

LISA

1. Üldine raamistik

Käesolev otsus rajaneb CODUNi algatusel, millega püütakse kõrvaldada ohud, mida põhjustab väike- ja kergrelvade ja muude olukorda destabiliseerivate kaupade salakaubaveedu lennutranspordi kaudu. CODUNi algatuse kontekstis lähtutakse käesolevas otsuses nõukogu poolt koostöös SITCENi, Budapesti klubi ja SIPRI käivitatud projektidest. Käesoleva otsusega nähakse ette tarkvara, rakendussüsteemide prototüübi ning koolitus ja teavituspogrammid väljatöötamine vastavate kriisiohjamise missioonide ning samuti rahvusvaheliste ja riiklike asutuste jaoks, et paremini jälgida Aafrikas tegutsevaid ja muudest piirkondadest pärit kahtlusalluseid lennutranspordi ettevõtjaid ning ajakohastada andmeid ja levitada teavet nende kohta. Käesoleva otsuse rakendamisel tuleks tagada sobiv koordineerimine muude asjaomaste projektidega, mida rahastatakse ühenduse programmide raames ja muude nõukogu otsuste alusel, et suurendada liidu tegevuse mõju väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamisel.

2. Eesmärgid

Allpool kirjeldatavad projektid puudutavad CODUNi ja lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade salakaubaveo vastu võitlemise ELi algatuses osalevate muude sidusrühmade poolt kindlaksmääratud kolme valdkonda:

- a) avastamise vältimiseks oma varasid ümber registreerivaid ja ettevõtete asukohta muutvaid ettevõtjaid ja õhusõidukeid käsitleva ajakohastatud teabe edastamiseks on vaja välja töötada turvaline süsteem;
- b) luuakse riskijuhtimise tarkvara ja pakutakse koolitust, et võimaldada vastavatel kriisiohjamise missioonidel ning rahvusvahelistel ja riiklikel asutustel tõhusamalt jälgida ja kontrollida üha suurenevat lennutranspordi ettevõtjate hulka, keda kahtlustatakse väike- ja kergrelvade salakaubaveos või muude olukorda destabiliseerivate kaupade lennutranspordi kaudu toimivas liikumises osalemises;
- c) mitmepoolsetele organisatsioonidele, missioonidele, piirkondlikele organitele ning Aafrika ja muude piirkondade riikidele on vaja pakkuda koolitust ja tehnilist tuge ning suurendada nende teadlikkust, et tugevdada nende võimet lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade salakaubaveoga või muude olukorda destabiliseerivate kaupade lennutranspordi kaudu liigutamise tegevust osaliselt jälgida ja neid avastada.

3. Projekti kirjeldus

- 3.1. *Projekt 1. Tarkvarapaketi loomine ning katseprojekti läbiviimine lennutranspordi kaudu toimivas väike- ja kergrelvade salakaubaveos osalemises kahtlustatavate lennuettevõtjate jälgimiseks ning neid käsitleva teabe ajakohastamiseks ja levitamiseks.*

3.1.1. Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on parandada vastavatel kriisiohjamise missioonidel, rahvusvaheliste ja kolmandate riikide asutustel ning liikmesriikidel kasutada olevaid vahendeid ja meetodeid, et tõhusalt kindlaks teha ja tähelepanu alla võtta kahtlusalluseid lennutranspordiks kasutatavaid õhusõidukeid, mis tõenäoliselt osalevad lennutranspordi kaudu toimivas väike- ja kergrelvade ebaseaduslikus kaubanduses, mis leiab aset kolmandates riikides, saab alguse kolmandatest riikidest või on suunatud kolmandatesse riikidesse;

3.1.2. Projekti kirjeldus

Selle projekti raames tehakse järgmist:

- a) mitmepoolsete organisatsioonide, missioonide ja valitud kolmandate riikide jaoks töötatakse välja lennutranspordi kaudu toimuva salakaubaveo alane riskijuhtimise tarkvarapakett;
- b) töötatakse välja turvalise riskijuhtimise ja teabe levitamise süsteemi prototüüp;
- c) kõrge esindaja ja asjaomaste nõukogu organitega konsulteerides katsetatakse tarkvarapaketti kohapeal;
- d) kõrge esindaja ja nõukogu asjaomaste organitega konsulteerides katsetatakse teabe levitamise süsteemi kohapeal;
- e) töötatakse välja toimejuhend ning sellega kaasasolevad koolitusmaterjalid, et hõlbustada punktide a ja b all kirjeldatud süsteemide kasutamist ja kasutuselevõtmist vastavate kriisiohjamise missioonide, rahvusvaheliste ja kolmandate riikide riiklike asutuste ning liikmesriikide poolt;
- f) kokkuvõtlikul seminaril, kuhu kutsutakse osalema asjaomased sidusrühmad (kuni 80 inimest), esitletakse lõplikku tarkvara ning juurdekuuluvat toimejuhendit ja koolitusmaterjali.

Projekti rakendatakse sobiva aja jooksul, võttes arvesse vajadust kõrge esindaja juhtimisel erinevate sidusrühmadega konsulteerida ja tegevust koordineerida. Projekti rakendatakse kuue etapina.

Ettevalmistav etapp

SIPRI, kes konsulteerib asjaomaste nõukogu organitega ja tegutseb kõrge esindaja kontrolli all, töötab välja tarkvarapaketi, riskijuhtimisvahendid ning teabe ja struktureeritud andmete levitamise süsteemi, kasutades sobivaid infotehnoloogilisi võimalusi.

Andmesisestuse etapp

Projekti käigus kasutatakse üksnes asjaomastest avatud lähteallikatest pärinevaid andmeid, et koostada ulatuslikud andmebaasid, mis võimaldavad esitada piisavat teavet, et toetada täpse riskijuhtimise, juhtumite avastamise ning profiilide koostamise vahendeid.

Hindamisetapp

SIPRI, kes konsulteerib asjaomaste nõukogu organitega ja tegutseb kõrge esindaja kontrolli all, hindab erinevaid kohti, piirkondi, organisatsioone ja missioone, kus võib avatud allikatest pärinevate andmete alusel koostatud paketi prototüüpi kohapeal optimaalsetes tingimustes katseliselt kasutada.

Kohapeal katsetamise etapp

SIPRI, kes konsulteerib asjaomaste nõukogu organitega ja tegutseb kõrge esindaja kontrolli all, viib koostöös hindamisetapi käigus kindlaksmääratud partneritega läbi kohapeal katsetamise etapi.

Hinnangu andmise ja kohandamise etapp

Pärast kohapeal katsetamist annab SIPRI tarkvarale hinnangu ja kohandab seda, et võtta arvesse kohapeal katsetamise etapis saadud kogemusi. Selle tulemuseks on lõpptööde, mis tehakse kättesaadavaks erinevate sidusrühmadega sõlmitud kokkuleppe alusel.

Tutvustamise etapp

Tarkvara lõppversiooni ja koolitusmaterjali tutvustatakse sellele pühendatud üritusel vastavatele sidusrühmadele (kuni 80 inimest), kes osalesid tarkvara väljatöötamisel ja on määratud selle lõppkasutajateks.

3.1.3. Projekti tulemused

Projekti abil:

- tugevdatakse asjaomaste kriisiohjamissioonide, rahvusvaheliste ja kolmandate riikide asutuste ning liikmesriikide võimet jälgida lennutranspordi kaudu toimivas väike- ja kergrelvade salakaubaveos osalemises kahtlustatavate lennuettevõtjate tegevust;
- võimaldatakse kasutada abivahendeid ja prototüüpsüsteeme, mis on vajalikud selleks, et mitmepoolsed organisatsioonid, missioonid ning Aafrika ja muude piirkondade riigid saaksid keelata enamate lennutranspordi kaudu liikuvate kaubasaadetiste läkitamist, mille puhul kahtlustatakse, et tegemist on ebaseaduslike väike- ja kergrelvade saadetistega;
- suurendatakse liikmesriikide võimet jagada struktureeritud andmete ning muude profiilide koostamise mehhanismide alusel turvaliselt teavet lennuettevõtjate kohta.

3.1.4. Projekti kasusaajad

Projekti kasusaajateks on kriisiohjamise missioonide ning riiklike ja rahvusvaheliste asutuste vastavad töötajad. Tarkvarapaketi prototüübi katsetamisel osalevate konkreetsete kasusaajate valikul võetakse arvesse erinevaid kriteeriume, nagu Euroopa või mitmepoolse kriisiohjamise missiooni toimumine kohapeal, vajadus ressursse maksimaalselt ära kasutada, abi kättesaadavus kohalikul tasandil, poliitiline tahe ning kohalike ja riiklike asutuste suutlikkus öridelda lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu. SIPRI esitab kasusaajate koondnimekirja, mille peab seejärel heaks kiitma kõrge esindaja, kes konsulteerib pädevate nõukogu organitega.

- Projekt 2. Teadlikkuse suurendamine väljaannete avaldamise, koolituse ja teavitustegevuse kaudu jälgimise, juhtumite avastamise ja riskijuhtimise tavade, mis on seotud lennutranspordi ettevõtjatega, kes tegelevad lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade salakaubaveoga ning muude olukorda destabiliseerivate kaupade transpordiga.*

3.2.1. Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on suurendada rahvusvaheliste ja riiklike üksuste isikkoosseisu liikmete teadlikkust ja tehnilisi teadmisi parimatest tavade lennutranspordi kaudu toimivas väike- ja kergrelvade salakaubaveos osalemises kahtlustatavate lennutranspordi ettevõtjatega seoses teostatava jälgimise, juhtumite avastamise ja riskijuhtimise analüüsi valdkonnas.

3.2.2. Projekti kirjeldus

Selle projekti raames tehakse järgmist:

- töötatakse välja ja avaldatakse toimumisjuhend koos koolitusmaterjalidega levitamiseks kuni 250 inimesele, kes töötavad mitmepoolsetes organisatsioonides, missioonidel või riiklikes asutustes;

- b) korraldatakse kuni kolm piirkondlikku seminari, koolitusi ning viiakse läbi teavitustegevusi 80–100 inimesele, kes töötavad kriisiohjamise missioonidel vastavates osakondades või üksustes, ja rahvusvahelistele ja kolmandate riikide riiklikele asutustele, püüdes koolitajate koolitamise alaste materjalide pakkumise kaudu mõju mitmekordistada;
- c) analüüsitakse koolituste ja teavitustegevuste tulemusi ja nende hinnanguid ning selle põhjal töötatakse välja parimate tavade mudel asjaomaste rahvusvaheliste ja riiklike üksuste töötajate vahelise teabevahetuse korraldamiseks kõnealuses valdkonnas;
- d) kokkuvõtlikul seminaril, kuhu kutsutakse osalema asjaomased sidusrühmad (kuni 80 inimest), esitletakse parimate tavade mudelit.

3.2.3. Projekti tulemused

Projekti abil:

- a) suurendatakse mitmepoolsete organisatsioonide, missioonide ja riiklike asutuste töötajate teadlikkust parimatest tavadest jälgimise, juhtumite avastamise ja riskijuhtimise vallas, mis on seotud lennutranspordi ettevõtjatega, keda kahtlustatakse lennutranspordi kaudu toimuva väike- ja kergrelvade salakaubaveoga ning muude olukorda destabiliseerivate kaupade transpordiga tegelemises;
- b) aidatakse kaasa parimate tavade standardiseerimisele kõnealuses valdkonnas, avaldades väljaandeid ning levitades toimumisjuhendit, milles käsitletakse jälgimise, juhtumite avastamise ja riskijuhtimise tehnikaid;
- c) alustatakse teabejagamise koordineerimise alaste parimate tavade elluviimist, korraldades koolitusi ja viies läbi teavitustegevusi mitmepoolsetes organisatsioonides, missioonidel või riikide asutustes vastavates osakondades või üksustes töötavatele inimestele.

3.2.4. Projekti kasusaajad

Projekti kasusaajateks on kriisiohjamise missioonide ning riiklike ja rahvusvaheliste asutuste vastavad töötajad. Koolituste konkreetsete kasusaajate valik tehakse SIPRI esitatava kasusaajate koondnimekirja alusel, mille peab heaks kiitma kõrge esindaja, kes konsulteerib nõukogu pädevate organitega.

4. Toimumiskohad

Punkti 3.1 all kirjeldatud projekti raames teostatava kohapealse katsetamise, kokkuvõtliku seminari, koolituse ja teavitustegevuse ning punkti 3.2 all kirjeldatud projekti raames läbiviidava kokkuvõtliku seminari toimumiskohad määratakse kindlaks selliselt, et ressursse saaks maksimaalselt ära kasutada, kaasnev süsinikuheide oleks minimaalne ning kohapeal oleks kättesaadav vajalik toetus. SIPRI esitab soovitatavate toimumiskohtade koondnimekirja, mille peab heaks kiitma kõrge esindaja, kes konsulteerib nõukogu pädevate organitega.

5. Kestus

Projektide eeldatav kogukestus on 24 kuud.

6. Rakendusüksus

Käesoleva otsuse tehniline rakendamine tehakse ülesandeks SIPRI-le. SIPRI tagab ELi toetuse nähtavuse ja täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutusel.

7. Aruannete esitamine

Regulaarselt iga kahe kuu järel ning pärast iga kirjeldatud tegevuse läbiviimist koostab SIPRI aruande. Need aruanded tuleks esitada kõrgele esindajale hiljemalt kuue nädala möödumisel vastavate tegevuste lõpuleviimisest.